

Benkő Tibor

Hivatástudat és technológiai fejlődés a Magyar Honvédségben

DOI 10.17047/HADTUD.2016.26.K.6

A Magyar Hadtudományi Társaság, mint civil szervezet ugyan nem a Magyar Honvédség része, azonban tevékenysége és céljai által ezer szállal kötődnek ahhoz.¹ A Magyar Honvédség számára rendkívül fontos a tudományos élet, ezért örömmre szolgál, hogy a Magyar Hadtudományi Társaság konferenciájának a Humánereforrások és a technikai, technológiai fejlődés kihívásai a honvédségben címet választották. A honvédelem szempontjából a tudomány, az innováció elengedhetetlen, ezért a Honvéd Vezérkar tudományos életének a felpezsdítésére 2013-ban létrehoztuk a Honvéd Vezérkar Tudományos Kutatóhelyet, melynek főbb feladatai – többek között – a tudományos munka szervezése, kutatások végzése, a kutatási eredmények támogatása.^{2,3} A konferencia céljának megfelelően az előadásomban a katonai hivatástudatról, a technológiai fejlődésről, a jövőbeni perspektívákról és pár aktuális szervezeti változásról fogok szólni.

Humánereforrás és katonai hivatástudat

Amikor az önkéntes haderőben a katonai hivatás értéktartalmáról beszélünk, akkor nagyon fontos morális kérdések merülnek fel. Vajon megmaradtak-e erényként a hagyományos értékek a mai Magyar Honvédségben? Véleményem szerint a legnagyobb érték mindig maga az ember, a katona.

Napjainkban a haderő más értékek mentén működik, mint korábban, például az általános hadkötelezettségen alapuló haderőszervezés időszakában. Vizsgáljuk meg, hogy melyek voltak a sorkatonai szolgálaton alapuló haderő fontos közösségi értékei. Abban az időszakban egymás mellett tevékenykedett a hivatásos és a sorozott állomány. A sorozott hadsereg megszűnt, és a sorkatonák feladatát a szerződéses állomány vette át, bár teljesen más formában. Napjainkban egyaránt önkéntes katonai

---

1 Az MHTT céljai és működése. Magyar Hadtudományi Társaság, http://mhtt.eu/?page=mhtt_celja (Letöltés ideje: 2016. november 04.)

2 Bemutakozás. Honvéd Vezérkar Tudományos Kutatóhely, <http://www.hvktkh.hm.gov.hu/?intro> (Letöltés ideje: 2016. november 01.)

3 Orosz Zoltán: A Magyar Honvédség kutatóhelyeinél folyó tudományos tevékenység 2014–2015-ben. Hadtudományi Szemle, 2015/4. szám, pp. 178–191. http://epa.oszk.hu/02400/02463/00029/pdf/EPA02463_hadtudomanyi_szemle_2015_04_178-191.pdf (Letöltés ideje: 2016. november 01.)

szolgáltatnak minősül mind a szerződéses, mind a hivatásos katonai szolgálat. Ilyenkor kérdésként merül fel, hogy ma mi a helyzet a hivatástudattal és a haza, valamint a szervezet iránti elkötelezettséggel.

A hivatásos katonák túlnyomó többsége ma is a hagyományos értelemben vett hivatásának tekinti a katonai szolgálatot. Amikor hivatásról beszélünk, akkor a szak tudás, a felelősség és a testületi szellem együttes meglétét értjük rajta.⁴ A hivatásos lét sajátossága, hogy a katona állampolgári szabadságjogait egy társadalmi megállapodás részeként – a beleegyezésükkel – a kormányzat korlátozza, illetve azokat a hatályos jogi keretek behatárolják. A hivatásos állomány részére a hivatástudat teszi lehetővé, hogy az ország és a közösség szolgálatának rendeljék alá gondolkodásukat, hitvallásukat és mindazt, amit tesznek. Ezek nagyon komoly értékek, közösségi értékek – mint például a bajtársiasság, a közösség embert formáló ereje –, amiket vissza kell hozni, erősíteni kell, illetve meg kell őrizni.

A szerződéses legénységi állomány esetében más a helyzet, bár általában ők is hivatásszerűen látják el a szolgálatukat. Jelenleg a szerződéses katonák jelentős része a munkaerőpiacról kerül be a Magyar Honvédségbe, és magán viseli a munkaerőpiac jellemzőit, eljárásrendjét. Élhetnének a munkavállaló kifejezéssel, azonban ez nem fedti le a valóság teljes spektrumát, hiszen katonáinkat igyekszünk hivatásszerű szolgálatellátásra ösztönözni. Vagyis arra, hogy teendőiket a katonai szolgálat iránti lojalitással lássák el, ne csak a fizetésért. A munkaerőpiac keresleti-kínálati viszonyait tekintve látni kell, hogy – a nem vitatott emberi értékek mellett – biztosítani kell a katonai szolgáltatnak a szerződéses katonák számára a megélhetés anyagi feltételeit. Erre a politikai és katonai vezetés folyamatosan törekszik, ennek része volt a legutóbbi jelentős béremelés is, amelynek pozitív hatása már most látható.

Napjaink felgyorsult világa sok tekintetben módosítja, megváltoztatja a hagyományos értékeket, ezáltal a katonák értékrendjét is, valamint azt, hogy a társadalom hogyan viszonyul hozzájuk. A haderő vezetésének alkalmazkodnia kell a kor követelményeihez, így a mindenkorai munkaerőpiaci viszonyokhoz is. A személyi állomány számára olyan illetményt, előmeneteli és szociális ellátórendszert kell kialakítani, fenntartani, amely rugalmasan kezelhető, és képes alkalmazkodni a társadalomban bekövetkező változásokhoz. Az ilyen jellegű munkaerőpiachoz való alkalmazkodás azért is szükséges, mert például ha egy másik munkaadó 5000 forinttal többet kínál hasonló nehézségű munkáért, mint a hadsereg – főként a szerződéses katona esetében –, akkor a katona elmegy oda, hiszen a családi költségvetésben az 5000 forint már számottevő tétel. Vagyis a katona számára éppúgy, mint minden munkavállaló számára fontos, hogy mekkora lesz a jövedelme. Ugyanakkor a pénz nem minden; jól látszik ez a határmenti szolgálat vonatkozásában, ahol a haderő személyi állománya több ezer fős létszámmal, lassan másfél éve van jelen. Hiszen a katonák távol vannak a családjuktól, megszokott életkörülményeiktől, ez esetben hosszú távon a meglévő megfelelő anyagi kompenzáció önmagában már nem lenne elegendő, fontosak más értékek is.

---

4 Samuel P. Huntington: A katona és az állam. A civil és a katonai szféra viszonyának elmélete és a politikája. Budapest, Zrínyi–Atlanti, Budapest, 1994., p. 14.

Huntingtont idézve: „Magán a hivatásosokon belül is vannak specialistái az erőszak kezelésének szárazföldön, tengeren és levegőben, aminthogy az orvosok között is vannak szív-, gyomor- és szemspecialisták.”⁵ A honvédségen belül is megvannak a különböző szakterületek és vannak olyan pontok, ahol szakember-fluktuáció figyelhető meg. A gépés harcjármű-vezetői állomány létszámhiánya évek óta problémát okoz, mert igen erős a munkaerőpiac elszívó hatása.⁶ Vagyis a honvédség számára kívánatos speciális szakmai tudást másképp kell honorálni, mint az ezzel nem rendelkező katonáét. Ilyenkor előfordulhat, hogy ütköznek egymással a katona érdekei és értékei.

A Magyar Honvédség a társadalom része, a társadalomban meglévő konfliktusok – természetesen módon – a személyi állomány körében éppúgy előbukkannak, mint az társadalom egészében.⁷ Ezért olyan hivatásos katonákra – tisztekre, altisztekre – van szükség, akik a jelzett értékkonfliktusokat kezelni képesek. Ehhez párbeszédre van szükség a különböző állománykategóriák között, és azokon belül, hogy meg tudják győzni a fiatalokat a konfliktusok kezelhetőségéről, arról, hogy nemcsak az illetmény miatt kell ellátni a szolgálatot. Fontosak a technikai fejlesztések is, mert az alapvető katonai funkciójuk mellett komoly vonzerőt jelenthet a fiatalok számára az is, hogy milyen harceszközökkel találkozhatnak szolgálatellátásuk során. Hiszen a katonát az előmenetel, az illetmény mellett természetesen az is foglalkoztatja, hogy milyen eszközökkel van ellátva, milyen az egyéni felszerelése.

Kérdésként merül fel az is, hogy mennyire befolyásolják a katonát az ország és a haderő szövetségi kötelezettség-vállalásai, vagy az a tény, hogy ezek keretében missziókba járnak. Ez is értékek forrása, hiszen a nemzetközi környezetben való megjelenés feltételezi, és egyben szükségessé teszi a nyelvismeretet, a magas szintű katonai szaktudást, a nyitottságot más népek kultúrájának megismerésére és az ahhoz való alkalmazkodásra.

Kitekintésként szükségesnek tartom megemlíteni, hogy nem elfogadható, ha nyugállományban lévő katonák a civil sajtóban mondják el – esetenként megalapozatlan – véleményüket, esetleg bírálják aktív állományú katonatársaikat. Olyanok is, akik minden bizonnyal becsülettel leszolgálták idejüket, viszont kevés valószínűséggel voltak éles harc helyzetben, például Afganisztánban, Irakban vagy a délszláv térség katonai műveleteiben, ellentétben a mostani katonákkal. Természetesen szívesen vesszük és alkalmazzuk az ő tapasztalataikat is a Magyar Honvédség fejlesztése során, de a „pályán kívülről érkező bekiabálások” inkább károkat okoznak, mintsem előre viszik a szervezetet.

---

5 Samuel P. Huntington: A katona és az állam. A civil és a katonai szféra viszonyának elmélete és a politikája. Budapest, Zrinyi–Atlanti, 1994., p. 17.

6 Solyosi Ferenc: A központi logisztika fejlesztésének lehetősége, Katonai Logisztika 2016/1. p. 123., http://epa.oszk.hu/02700/02735/00081/pdf/EPA02735_katonai_logisztika_2016_1_118-138.pdf (Letöltés ideje: 2017. január 08.)

7 Szegedi Péter: Gondolatok a Magyar Honvédség szervezeti kultúrájának fontosságáról. Repüléstudományi Közlemények különszám, 2011. április 15., in: http://www.repulestudomany.hu/kulonszamok/2011_cikkek/Szegedi_Peter.pdf (Letöltés ideje: 2017. január 08.)

A személyi állomány kiképzésében, felkészítésében, a katonai közösség egyben-tartásában, a közösségért való felelősségvállalásban a parancsnoki szerepkör és a csapatépítés felelőssége meghatározó jelentőségű. Vagyis nagyon fontos a tisztek és az altisztek személyes példamutatása.⁸ Egy hivatásos katonával szemben egy ötös követelményrendszerrel foglalkoztam meg, melynek elemei:

- a parancsnok legyen szigorú;
- a parancsnok legyen követelmény-támasztó;
- a parancsnok legyen következetes;
- a parancsnok legyen példamutató;
- a parancsnok legyen emberséges.

Ebben az ötös követelményrendszerben minden benne van! Magában foglalja a katonai szakmát, a hivatástudatot és az emberiséget. A felelősség kérdése is rendkívül széleskörű. A szerződéses katona a maga helyén legalább annyira fontos tagja a hadseregnek, mint egy tábornok. Egy pilótának vagy egy szakácsnak nagyobb-e a felelőssége a honvédségen belül? Az előbbi nagy értékű, súlyos csapások mérésére alkalmas harceszközt vezet – az utóbbi nem kellő odafigyelés esetén akár több ezer katonát is képes napokra harcképtelenné tenni. Bármilyen példát sorolhatnánk, de mindegyikben közös: a különböző szakterületen a maga szakmai felkészültségével mindenki fontos tagja a haderőnek.

Technológiai fejlődés a Magyar Honvédségben

Örök kérdés, hogy hogyan alakul a haderő, a tudomány és a technika kapcsolatrendszere. Fiatal korom óta erősen vonzott a technológia, a technikai fejlesztések. Ez ösztönzött végül arra, hogy szakmunkástanulóként, majd szakmunkásként kezdjem pályafutásomat. 1973-ban döntöttem úgy, hogy hivatásos katona szeretnék lenni, mert ekkor a honvédségnél találkozhatott az ember a legmodernebb technikával. Mivel a hetvenes években a legerősebb innováció a rakétatechnika területén volt megfigyelhető, ezért jelentkeztem az akkori Kossuth Lajos Katonai Főiskola rakéta és tábori tüzér szakára, hogy ezen újításokkal találkozhatok. A korábbi gondolatmenetre visszautalva, számomra, a hivatásos katona számára nem a honvédség által ígért járandóságok (ti. a fizetés, a korkedvezményes nyugdíj stb.) jelentették a vonzerőt, hanem a korszerű technika megismerésének, alkalmazásának lehetősége. Ez ma is sok katona számára jelent motivációt.

Általánosságban véve elmondható, hogy egy ember akkor érzi jól magát, ha fontosnak tartja a tevékenységet és motivált; ez az állítás éppúgy igaz a honvédségen belül, mint a civil életben. A katona akkor érzi jól magát, ha azt tapasztalja, hogy szükség van rá, és a rábízott feladatokat el tudja látni, valamint olyan modern hadifelszereléseket használ, amelyek motiválják tevékenysége során, így az elvégzett munkája során sikerélménye van. A technikai fejlesztés adja a haderő számára a képességek alapját, azonban mindez mit sem ér a jól felkészített, elkötelezett katona nélkül.

---

⁸ Lippai Péter: A küldetésorientált vezetés történelmi tapasztalatai. Hadtudomány 2004/2. <http://www.zmne.hu/kulso/mhht/hadtudomany/2004/2/2004-2-8.html> (Letöltés ideje: 2017. január 10.)

Ha az országvédelmet illetően kívülről befelé haladva szemléljük a társadalmat, melyben a honvédség elhelyezkedik, vajon mi jelenti a haderő számára a legnagyobb kihívást? Többször lehet hallani, hogy a honvédelem az egész társadalom ügye, azonban fontos kérdés az, hogy ezt valóban így gondolják-e az állampolgárok, és ez tükröződik-e az általuk fenntartott állami intézményekben? Továbbá fontos kérdés az is, hogy a katonák hogyan tekintenek magukra és arra az intézményre, melyben szolgálatot teljesítenek. Az országvédelem, honvédelem nemcsak a honvédséget, mint intézményt jelenti, hanem az abban dolgozó katonákat is.

A profi haderőre való áttérés egy sajátos vevőjára, hogy a lakosság már nem lát bele a honvédség életébe, mint ahogy azt korábban, a sorkatonai szolgálat során tehetette, hanem a múlt tapasztalataiból és a médiában látott információkból vonja le a következtetéseit.⁹

Jól látható, hogy a magyar társadalom az elmúlt néhány évtizedben változó módon tartotta fontosnak a honvédelemi kérdést, ami visszatükröződik a Magyar Honvédség mindenkori költségvetésében, működésének finanszírozásában. A források megléte biztosítja a mindenkori katonai képességeket. Például egy katasztrófa-helyzetben, árvíz esetén a közvélemény első kérdése, hogy hol vannak a katonák, akiket közpénzből fizetnek? Viszont a költségvetési vitákban mindig fontossági sorrendeket kell felállítani, és ezekben a haderő békeidőszakban többnyire háttérbe szorul más fontos területekkel szemben, mint például az egészségügy vagy akár a szociális ellátórendszer. Ez természetesen érthető. Viszont ha van társadalmi igény és elvárás a biztonságra, akkor erre áldozni is kell.

Clausewitz úgy fogalmazott, hogy a hadvezér szellemét a háborúban nevelje.¹⁰ Békeidőben ezt a gyakorlóterek világa jelenti. Itt nagyon fontos az időbeni folyamatosság, hiszen ha „hirtelen” olyan esemény történne, mely során technikai eszközök beszerzése válna szükségessé, akkor ezeket a technikai eszközöket meg lehet ugyan vásárolni a rendelkezésre bocsátott pénzügyi forrásokból, azonban az azt üzemeltetni, alkalmazni képes személyi állományt már nem biztos, hogy azonnal biztosítani lehet hozzá, hiszen ez utóbbi megfelelő felkészítési folyamata nem egy-két év, hanem akár évtizedek kérdése is.

Perspektívák

2026-ig nagyjából reálisan lehet prognosztizálni a várható folyamatokat és tervezni a haderőfejlesztést. Dr. Simicskó István honvédelmi miniszter is foglalkozott a témával az idei tisztavatáson, amikor említést tett a *Zrínyi 2026* elnevezésű honvédelmi és haderő-fejlesztési programról, ami rövidesen a nyilvánosság számára is hozzáférhetővé válik. *„Ézért elengedhetetlen a Magyar Honvédség megerősítése: 2016 és 2026 között a honvédelmi tárca költségvetése több mint a duplájára nő majd, megújítják a katonák felszerelését,*

---

9 Lóderer Balázs: A civil szervezetek szerepe, lehetőségei és korlátai, valamint az együttműködés mechanizmusai a civil-katonai együttműködésben. Doktori (PhD) értekezés, Budapest, 2014., p. 125., in: http://uni-nke.hu/feltoltes/uni-nke.hu/konyvtar/digitgy/phd/2015/loderer_balazs.pdf (Letöltés ideje: 2016. október 27.)

10 Carl von Clausewitz: A háborúról. Veszprém, Göttinger kiadó, 1999., p. 128.

zászlóalj harccsoportokat hoznak létre, fejlesztik a légi szállító-képességet, újraélesztik a hadiipart, és új alapokra helyezik az önkéntes tartalékos rendszert – sorolta a miniszter.”¹¹ Ez lényegében az új kihívásokhoz igazodó honvédségi struktúrát, alapvetően a fejlesztést jelenti. Ehhez megvannak a szükséges elgondolások a hazai hadiipar újraindítása tekintetében is.

A honvédelmi miniszter úr 2016. december 20-án a következőképpen fogalmazott: „A Zrínyi 2026 programhoz szorosan illeszkedik, hogy új nemzeti biztonsági stratégiát készítettünk, amely már a kormány előtt van, de egyelőre még nem tárgyalta a kabinet. Mivel az ágazati stratégiákat a nemzeti biztonsági stratégiából kell levezetni, változni fog a katonai stratégia is. A tízéves program haderő-fejlesztési »lába« mögött az a kormányzati döntés áll, miszerint a GDP 0,1 százalékaival évente növelni tudják a védelmi költségvetést, ami kellő biztonságot ad az ésszerű fejlesztésekhez.”¹²

Mindezek megvalósítása során ügyelnünk kell arra, hogy ne lendüljünk át „a ló másik oldalára”, és a realitásoknak megfelelően menjenek végbe a fejlesztések. Például 2003 táján a NATO-ban a könnyűfegyverzet és az ennek megfelelő szervezetszerű katonai kötelek jelentették azt az „irányt”, melyet a szövetséges partnerek javarészt képviseltek. Ma viszont – az aktuális kihívások tükrében – ismét a nehézfegyverzet és az ilyen eszközökkel felszerelt alakulatok kerültek előtérbe. Az egymást követő, gyorsan változó doktrínákat, fejlesztési irányokat egy kisebb hadsereg nem képes követni, ezért szem előtt kell tartani a racionalitást, és végig azt az elgondolást kell követni, hogy mire van szüksége az országnak. A terrorizmus, az aszimmetrikus hadviselés,¹³ az árvízhelyzet¹⁴ és a migrációs hullám okozta kihívások¹⁵ mellett fel kell készülni arra, hogy a 21. század az édesvízért folytatott harc százada lesz.¹⁶

Számunkra az az elsődleges, hogy Magyarország fegyveres védelmére képesek legyünk, ebből kifolyólag elsősorban nem a Szövetség, hanem a honvédelem számára kell nekünk képességeket fejlesztenünk. Ehhez egyaránt kell könnyű, közepes és nehéztechnika mind az eszközök, mind a képességek, mind a személyi állomány felkészültsége terén. Az ország igényeinek megfelelően kialakított képességekből választhatja ki a számára szükségeseket a Szövetség, és nem a Szövetség aktuális igényeit szolgálai módon lekövetve kell fejlesztenünk.

Aktuális szervezeti változások

Rendkívül fontos – az előbbieket tükrében – a felkészítés, az oktatás, a kiképzés. Ezért a jelenleg folyó szervezeti átalakítás keretében a Honvéd Vezérkaron belül létrehoztunk egy Kiképzési és Oktatási Csoportfőnökséget. Feladatrendszerébe illeszkedik a

11 A honvédelem közös feladat. <http://www.simicskoistvan.hu/hir?id=312&cat=sport> (Letöltés ideje: 2017. január 08.)

12 Szűcs László: Honvédelmi és haderőfejlesztési program kezdődik. http://www.honvedelem.hu/cikk/61061_honvedelmi_es_haderofejlesztési_program_kezdodik (Letöltés ideje: 2017. január 08.)

13 Kiss Álmos Péter: Háború a nép között – Esettanulmányok a negyedik generációs hadviselés történetéből. Zrínyi Kiadó, 2016.

14 Kirovne Rác Rika Magdolna: The national environmental protection programme of Hungary. AARMS, Vol. 13, No. 2., 2014., in: http://uni-nke.hu/uploads/media_items/aarms-2014-2.original.pdf (Letöltés ideje: 2016. október 25.)

fiatal tisztek felkészítése, a tudományos munka szervezése, a kiképzés korszerűsítése. Szükség van hazai pilótaképzésre, új korszerű szállítóképesség megteremtésére a kieső régi helyett; pótolni kell a helikoptereket, elsősorban a kiképző, a kutató-mentő, a szállítási feladatokat biztosító gépeket és az ehhez szükséges személyi állományt. Ezzel a kérdéssel sem ma kezdünk foglalkozni, ugyanis a helyettesem, dr. Orosz Zoltán altábornagy, aki a légierő kötelékéből érkezett, a Magyar Honvédség szállítórepülő- és helikopter-alegységek alkalmazási lehetőségeit kutatta, és nagyrészt ezzel kapcsolatos tudományos tevékenységet folytat a mai napig is.¹⁷

Fontos a beszerzendő gépeken a tűztámogató képesség kialakítása. Fontos változás az egykori ösztöndíj-rendszer valamilyen formában történő visszahozatala. Létrehoztuk a Hadkiegészítő, Felkészítő és Kiképző Parancsnokságot, amely „fiatal kora” és összetett feladatrendszere (például toborzás, hadkiegészítés, kiképzés, központi nyilvántartás stb.) ellenére már most jelentős eredményeket ért el.¹⁸ Magyarország Alaptörvényébe van foglalva, hogy az ország önkéntes honvédelmi tartalékos rendszert tart fenn.¹⁹ Ezt most a tapasztalatok tükrében meg kell újítani és jobbá kell tenni. Ezt más katonai gondolkodók is felismerték, akik 2010-ben úgy vélekedtek, hogy „...az egyre erősödő társadalmi törekvések az önkéntes katonai szolgálat bevezetését szorgalmazták, szerencsés módon találkozott a politikai akarattal is, ami az önkéntes (hivatásos) hadsereg kialakításához vezetett.”²⁰ A 2011-es átalakítás középpontjában az állt, hogy a viszonylag fiatalon nyugállományba került hivatásos állomány számára lehetőséget biztosítsanak önkéntes tartalékoskénti foglalkoztatásra – optimális nyugellátás mellett. Hiszen többségük a haderő-átszervezések nyomán vált „kényszernyugdíjassá”. Ez a rendszer azonban az idő előre haladásával „kihal”, tehát meg kell teremteni egy új, a megváltozott feltételeknek megfelelő rendszer kereteit. A rendszernek továbbra is az önkéntesség alapján, 197 járásra lebontva, nyolc régióra csoportosítva, területvédelmi elosztás szerint kell működnie. Az említett parancsnokság feladata – egyebek mellett – a tapasztalatok gyűjtése, a szabályzatok, a doktrínák megalkotása, a tudományos kutatás szervezése.

15 Besenyő János: Security preconditions: Understanding migratory routes. Journal of Security and Sustainability Issues, Volume 6, Number 1, 2016. September, in: <http://jssidoi.org/jssi/papers/view/188> (Letöltés ideje: 2016. október 21.)

16 Padányi József: Vízkonfliktusok. Hadtudomány, 2015. évi E-lapszám, p. 272., http://mhtt.eu/hadtudomany/2015/2015_elektronikus/23_PADANYI_JOZSEF.pdf (Letöltés ideje: 2016. október 18.)

17 Orosz Zoltán: A Magyar Honvédség szállítórepülő- és helikopter-alegységek alkalmazási lehetőségei a NATO szövetségi rendszerében. Doktori (PhD) értekezés, Budapest, 2011., http://uni-nke.hu/downloads/konyvtar/digitgy/phd/2011/orosz_zoltan.pdf (Letöltés ideje: 2016. szeptember 02.)

18 MH Hadkiegészítő, Felkészítő és Kiképző Parancsnokság. http://www.honvedelem.hu/szervezet/mh_hadkiegeszito_felkeszito_es_kikepzo_parancsnoksag (Letöltés ideje: 2017. január 15.)

19 Magyarország Alaptörvénye, XXXI. cikk, (2), in: http://www.njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=140968#foot1 (Letöltés ideje: 2016. október 28.)

20 Dr. Földesi Ferenc–Bus Gábor: Adalékok az „önkéntes tartalékos, a háborús hadrend és a veszteségpótlás” kérdéskörhöz. Sereg Szemle, 2010/3. p. 51., in: http://www.honvedelem.hu/container/files/attachments/28301/s_sz_2010_3.pdf (Letöltés ideje: 2016. október 27.)

Napirenden van a honvédelmi előképzés (például a kadétrendszer, a pályára irányítás megkezdése a honvédelmi szövetségen belül egy orientációs képzéssel stb.) feltételeinek megteremtése. Ezek a vállalkozások kb. 10–15 éven belül érhetnek be. Tehát ha azokat a következő vezetői nemzedék is fontosnak tartja, akkor idővel valóban realizálódni fognak, a haderőnek pedig lesznek utánpótlási forrásai. Jól működött valamikor az MHSZ²¹ is a katonai előképzés tekintetében. Megnevezéstől függetlenül ma is szükség van olyan katonai előképző szervezetre, amely biztosíthatná a haderő számára a pilótákat, búvárokat, a híradószakembereket, gépjárművezetőket, ejtőernyősöket stb. Az említett parancsnokság további feladata a társadalmi kapcsolatok kezelése, a hadisír-gondozás és egyéb fontos területek.

Napirenden van a katonai rendész (Military Police) központ és a rendészképzés fejlesztése – nemcsak a terrorizmus okán. Ehhez megvannak az eszközök, a törvényi feltételek, az együttműködés a rendőrséggel.

Természetesen kell a „könnyű képesség” is. Ennek jegyében került előtérbe egy különleges rendeltetésű, légi úton szállítható, gyorsan bevethető ezred létrehozása. Ezeknek a napirenden levő fejlesztéseknek a 2026-os Zrínyi programban kell kiteljesedniük.

Mivel a honvédség alaprendeltetésénél fogva az ország biztonságának a maximalizációjára törekszik, ezért a maximum elérésére sose lesz elég keret, mindig lesznek olyan pontok, melyeket lehetne még fejleszteni. Az ország gazdasági teljesítőképességének – ami az utóbbi időkben kedvezőbben alakult, mint korábban, – mértékében kell az irányokat meghatározni.

Felismerve a kutatások fontosságát, az MH ÖHP szervezetében létrehozott Tudományos Kutatóhely tapasztalatai alapján felállítottuk a Honvéd Vezérkar Tudományos Kutatóhelyét, melynek az eltelt három éve markánsan igazolja annak létjogosultságát. A kutatóink publikációinak száma, a külföldi hivatkozások, valamint a citációs indexük is mutatja a teljesítményüket. Az eddigi pozitív tapasztalatok tükrében szükségesnek látom, hogy nemcsak a honvédségen belül, hanem a „külsős” kutató körökben is összefogjunk a Honvédség számára releváns kutatói tevékenységet folytató szervezetekkel, tudósokkal. Megfontolandó, hogy az Magyar Hadtudományi Társaságon belül létrehozott szakértői csoport szorosabb együttműködést alakítson ki a Honvédség szakembereivel, kutatóival, ugyanis nagyon nagy szükség van a Hadtudományi Társaságra, a Hadtudományi Társaságban dolgozó szakértőkre, szakemberekre. Biztos, hogy találunk sok olyan közös témát, amit együtt lehetne kidolgozni, biztos, hogy tudunk olyan területeket, amelyben szívesen látunk segítséget, támogatást, észrevételt, javaslatot.

---

21 MHSZ: Magyar Honvédelmi Szövetség (1948 – 1990)

IRODALOMJEGYZÉK

- A honvédelem közös feladat. <http://www.simicskoistvan.hu/hir?id=312&cat=sport>
(Letöltés ideje: 2017. január 08.)
- Az MHTT céljai és működése. Magyar Hadtudományi Társaság, http://mhtt.eu/?page=mhtt_celja
(Letöltés ideje: 2016. november 04.)
- Bemutatók. Honvéd Vezérkar Tudományos Kutatóhely, <http://www.hvktkh.hm.gov.hu/?intro>
(Letöltés ideje: 2016. november 01.)
- Besenyő János: *Security preconditions: Understanding migratory routes. Journal of Security and Sustainability Issues*, Volume 6, Number 1, 2016. September, in: <http://jssidoi.org/jssi/papers/papers/view/188>
(Letöltés ideje: 2016. október 21.)
- Carl von Clausewitz: *A háborúról*. Veszprém, Göttinger kiadó, 1999.
- Dr. Földesi Ferenc – Bus Gábor: *Adalékok az „önkéntes tartalékos, a háborús hadrend és a veszteségmentés” Kérdéskörhöz*. Seregszemle, 2010/3.
http://www.honvedelem.hu/container/files/attachments/28301/s_sz_2010_3.pdf
(Letöltés ideje: 2016. október 27.)
- MH Hadkiegészítő, Felkészítő és Kiképző Parancsnokság.
http://www.honvedelem.hu/szervezet/mh_hadkiegeszito_felkeszito_es_kikepzo_parancsnoksag
(Letöltés ideje: 2017. január 15.)
- Kirovne Rác Réka Magdolna: *The national environmental protection programme of Hungary*. AARMS, Vol. 13, No. 2., 2014., in: http://uni-nke.hu/uploads/media_items/aarms-2014-2.original.pdf
(Letöltés ideje: 2016. október 25.)
- Kiss Álmos Péter: *Háború a nép között – Esettanulmányok a negyedik generációs hadviselés történetéből*. Zrínyi Kiadó, 2016.
- Lippai Péter: *A küldetésorientált vezetés történelmi tapasztalatai*. Hadtudomány, 2004/2.
<http://www.zmne.hu/kulso/mhtt/hadtudomany/2004/2/2004-2-8.html>
(Letöltés ideje: 2017. január 10.)
- Lóderer Balázs: *A civil szervezetek szerepe, lehetőségei és korlátai, valamint az együttműködés mechanizmusai a civil-katonai együttműködésben*. Doktori (PhD) értekezés, Budapest, 2014.
http://uni-nke.hu/feltoltes/uni-nke.hu/konyvtar/digitgy/phd/2015/loderer_balazs.pdf
(Letöltés ideje: 2016. október 27.)
- Magyarország Alaptörvénye, XXXI. cikk, (2), http://www.njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=140968#foot1
(Letöltés ideje: 2016. október 28.)
- Orosz Zoltán: *A Magyar Honvédség szállítórepülő- és helikopter-alegységek alkalmazási lehetőségei a NATO szövetségi rendszerében*. doktori (PhD) értekezés, Budapest, 2011.,
http://uni-nke.hu/downloads/konyvtar/digitgy/phd/2011/orosz_zoltan.pdf
(Letöltés ideje: 2016. szeptember 02.)
- Orosz Zoltán: *A Magyar Honvédség kutatóhelyeinél folyó tudományos tevékenység 2014–2015-ben*. Hadtudományi Szemle, 2015/4. pp. 178-191,
http://epa.oszk.hu/02400/02463/00029/pdf/EPA02463_hadtudomanyi_szemle_2015_04_178-191.pdf
(Letöltés ideje: 2016. november 01.)
- Padányi József: *Vízkonfliktusok*. Hadtudomány, XXV. Évfolyam, 2015.,
http://mhtt.eu/hadtudomany/2015/2015_elektronikus/23_PADANYI_JOZSEF.pdf
(Letöltés ideje: 2016. október 18.)
- Samuel P. Huntington: *A katona és az állam. A civil és a katonai szféra viszonyának elmélete és a politikája*. Budapest, Zrínyi – Atlanti, 1994.
- Solymosi Ferenc: *A központi logisztika fejlesztésének lehetősége*. Katonai Logisztika, 2016/1,
http://epa.oszk.hu/02700/02735/00081/pdf/EPA02735_katonai_logisztika_2016_1_118-138.pdf
(Letöltés ideje: 2017. január 08.)
- Szegedi Péter: *Gondolatok a Magyar Honvédség szervezeti kultúrájának fontosságáról*. Repüléstudományi Közlemények különszám, 2011. április 15.,
http://www.repulestudomany.hu/kulonszamok/2011_cikkek/Szegedi_Peter.pdf
(Letöltés ideje: 2017. január 08.)
- Szűcs László: *Honvédelmi és haderőfejlesztési program kezdődik*.
http://www.honvedelem.hu/cikk/61061_honvedelmi_es_haderofejlesztési_program_kezdodik
(Letöltés ideje: 2017. január 08.)